STRATEGII DE EFICIENTIZARE A MANAGEMENTULUI ACTIVITĂŢILOR CU PĂRINŢII COPIILOR CU CERINŢE EDUCAŢIONALE SPECIALE

Adriana CHETRARU

CZU: 376.2.018.264 geolitos89@gmail.com

This work realizes a study of strategies applied in managing activities with parents of children with SEN. The theoretical part determines the conceptual genesis of the notion of managing activities with parents, highlights the role of the family, the legal field of implication for parents of children with SEN in the recovery process. The experimental part contains the diagnostic demarch which caused the conception and implementation of a formative program.

Actualitatea și importanța temei abordate. Trăim într-un context istorico-social a cărui caracteristică de bază este dinamismul. Asistăm la restartul politicilor internaționale și naționale în domeniul educației și la schimbarea dioptriei vizavi de atitudini și priorități, în plan general și referitor la copiii cu cerințe educaționale speciale (CES), în particular. Profilul conceptual al acestor schimbări este reflectat în acte normative aprobate la nivel internațional și ulterior național [1, p.14]. În acest context, pionieratul este deținut de „Programul mondial de acțiune în favoarea persoanelor cu dizabilități pentru decada 1983-1992", rezoluție a Adunării Generale ONU din 1982, care include următorul deziderat „Legile cu privire la învățământul obligatoriu trebuie să includă copii cu toate tipurile și gradele de dizabilități, inclusiv copii cu dizabilități severe". În Republica Moldova primul document care legiferează această idee este Strategia națională „Educația pentru toți" aprobată prin HG nr. 410 din 4 aprilie 2003 [2, p.14]. Inevitabil, procesul de implementare a educației incluzive este însoțit de o serie de blocaje, generate de logistica defectuoasă, infrastructura instituțiilor educaționale prea puțin adaptată la nevoile speciale ale copiilor și resursele umane antrenate, dar cea mai dificilă sarcină este răsturnarea stereotipurilor formate cu referire la copiii cu CES, inclusiv la părinții acestora [3, p.11]. Pentru a depăși toate dificultățile, este necesară conjugarea tuturor resurselor – cea mai importantă este familia.

Scopul și obiectivele lucrării – reprezintă elucidarea combinației optime, sub aspect cantitativ și calitativ, a strategiilor aplicate în managementul activităților cu părinții copiilor cu CES, în vederea acordării suportului calificat în creșterea, educarea, îngrijirea și integrarea socială a acestora. Printre obiectivele lucrării se numără următoarele: sistematizarea analitică a informației existente în literatura de specialitate cu referire la importanța și specificul managementului activităților cu părinții copi-

ilor cu CES; evidențierea trăsăturilor distinctive ale managementului activităților cu părinții copiilor cu CES implicați în procesul educațional; elucidarea aspectelor legale cu referire la rolul părinților (drepturi și îndatoriri) în recuperarea copiilor cu CES; conceperea și implementarea unui program formativ de eficientizare a activităților de parteneriat cu familiile copiilor cu CES; elaborarea recomandărilor pentru cadrele didactice implicate în activități de educație parentală cu familiile copiilor cu CES.

Metode de cercetare. În procesul investigațiilor au fost utilizate următoarele metode: teoretice – analiza, sinteza și compararea cercetărilor realizate în problema dată; ipotetico-deductive de interpretare și explicare a rezultatelor; empirice – observarea, chestionarea, convorbirea, experimentul de constatare, formativ și de control; statistice – calcularea mediei, compararea indicilor procentuali.

Primele programe de sporire a competențelor parentale apar în perioada interbelică, dar au caracter sporadic, lipsit de continuitate. Programe sistemice cu susținere guvernamentală apar în a doua jumătate a secolului XX în SUA, după care migrează în Europa și alte regiuni. Cele mai importante studii în domeniul managementului activităților cu părinții în R. Moldova au fost realizate în cadrul unor proiecte, implementate sub egida UNESCO, fiind finanțate de Uniunea Europeană.

Având la bază cercetarea teoretică, care a constatat în: determinarea descendenței conceptuale a managementului activităților cu părinții copiilor cu CES; fundamentarea teoretică a fenomenelor asociate activităților cu părinții; sublinierea rolului familiei în procesul de recuperare a copilului cu CES; prezentarea situației actuale în domeniul educației parentale pe plan național și internațional; conturul câmpului legal din perspectiva drepturi și îndatoriri ale părinților copiilor cu CES în asigurarea bunăstării acestora, s-a realizat studiul experimental. Experimentul este constituit din trei etape: diagnostică – colectarea și interpretarea datelor; formativă – conceperea și aplicarea unui program formativ; evaluativă – estimarea eficienței programului de formare, elaborarea recomandărilor. Pentru colectarea datelo,r au fost utilizate instrumentele elaborate de profesorul de sociologie la Universitatea „1 Decembrie 1918“ din Alba Iulia, Mircea Agabrian [4, p.119]. Rezultatele obținute în urma procesării datelor, indică faptul că majoritatea cadrelor didactice, indiferent de instituția în care activează, salută implicarea părinților copiilor cu CES în activitățile instituțiilor educaționale, dar nu o văd ca fiind un element permanent, cu drepturi depline. Cei mai sceptici sunt înșiși părinții. Informația din aceleași chestionare a stat la baza elaborării unui program de formare cu o structură modulară. Fiecare modul poate fi modificat/înlocuit în funcție de scopul formatorului și necesitatea formatului, subliniind faptul că caracteristica de bază a unui program, care are în centrul atenției familia în care crește și se educă un copil cu CES, este individualizarea. Un program foarte bun pentru anumiți părinți poate fi absolut ineficient și chiar cu impact negativ, în cazul altora.

Aplicând un program de formare relativ scurtă, elementele căreia au fost asamblate pornind de la necesitățile și potențialul celor formați, arată schimbări pozitive importante în atitudini și opinii. Rămân a fi concepute programe ample cu selectarea minuțioasă, în limita opțiunilor existente, a tuturor componentelor programului:

locație, conținuturi, strategii, format, orientate spre satisfacerea necesităților grupului țintă și fiind urmărite rezultatele nu doar de scurtă durată, dar și cele de perspectivă.

Concluzii. Ca rezultat al cercetării date, am constatat că: managementul activităților cu părinții descinde conceptual din managementul general, trecând prin filtrul specific domeniului, asistența psihopedagogică a copiilor cu CES presupune includerea familiei acestuia într-un complex de activități de sporire a competențelor parentale; documentele de politici educaționale trasează parcursul general al educației parentale și o serie de acte normative asigură instrumente și mecanisme de implementare; programele parentale contribuie la formarea unui parteneriat durabil între familie și instituția educațională, calitatea acestor programe determină gradul de angajare a părinților în procesele desfășurate în instituția în care se educă copilul lor. Activitatea de cercetare teoretică, practică contribuie la extinderea bagajului de cunoștințe și experiențe în domeniul cercetat. Acest fapt ne face îndrăzneți să formulăm unele recomandări:

- În planificarea activităților destinate părinților țineți cont, că în final beneficiari sunt copiii.
- Studiați minuțios baza legală care însoțește incluziunea educațională a copiilor cu CES.
- Fiecare activitate trebuie să aibă un caracter profund individualizat.
- Includeți părinții în programe de voluntariat în calitate de persoane-resurse. Un părinte cu o dificultate va asculta mai bine un sfat dat de alt părinte, care a reușit să depășească o situație similară.
- Flexibilitatea este unul din punctele forte al oricărui program de formare.
- Unii dintre cei mai fideli susținători ai programelor de educație parentală sunt finanțatorii externi, care își desfășoară activitatea sub egida UNESCO, oferind suport real, nu ezitați să apelați.

Referințe:

1. GORAS-POSTICĂ, V., GUȚU, Sv. Educația incluzivă în Republica în Republica Moldova: repere legislativ-reglatorii actualizate și inegalități perpetuate. În: *Studia Universitatis, Seria Științele educației*, 2018 , nr. 5 (115), pp.13-17. ISSN 1857-2103.
2. BULAT, G., SOLOVEI, R. *Educația incluzivă*. Vol. I. Chișinău, 2016.
3. BULAT, G. RUSU, N. *Asistența copiilor cu cerințe educaționale speciale*. Lumos Foundation, 2015.
4. AGABRIAN, M. *Școala, familia, comunitatea*. Institutul European, 2006.

Recomandat

***Viorica GORAȘ-POSTICĂ**, dr. hab., prof. univ.*